

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 26.1.2011
KOM(2011) 17 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**REGIONALPOLITIKKENS BIDRAG TIL
BÆREDYGTIG VÆKST I EUROPA 2020**

SEK(2011) 92 endelig

1. INDLEDNING

Denne meddelelse fastlægger den rolle, som regionalpolitikken kan spille i forbindelse med gennemførelsen af Europa 2020-strategien¹, og især flagskibsinitiativet "Et ressourceeffektivt Europa". Det Europæiske Råd understregede på sit møde den 17. juni 2010, hvor vigtigt det er, at samhørighedspolitikken understøtter denne strategi for at sætte EU's økonomi på sporet mod en bæredygtig og jobskabende vækst. De beslutninger, der træffes på lokalt og regionalt niveau, vil i høj grad være afgørende for, om det lykkes at nå Europa 2020-målene². Regionalpolitikken spiller i kraft af de tiltag på klima-, energi- og miljøområdet, som den giver mulighed for at støtte, en vigtig rolle i forbindelse med en omlægning til investeringer i intelligent og bæredygtig vækst.

Fællesskabets strategiske retningslinjer³ for samhørighedspolitikken blev vedtaget i 2006. I denne meddelelse tages højde for de seneste politiske udviklingstendenser og lovgivningsmæssige ændringer med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling i regionerne. Meddelelsen supplerer den meddelelse⁴ om regionalpolitik og intelligent vækst, som for nylig blev vedtaget, idet den fremmer det politiske bidrag til de strukturelle ændringer i økonomien og gennemførelsen af Europa 2020-strategien. Ændringer i regionalpolitikens investeringsprioriteter⁵ bør foretages i forbindelse med en omlægning af den overordnede økonomiske politik til de prioriteter, der er fastsat i Europa 2020. Regionalfondsmidlerne bør med andre ord anvendes, hvor det er hensigtsmæssigt, til at støtte strukturreformer⁶.

I lyset af den nuværende budgetsituation i EU og de betydelige midler, der stadig er til rådighed i indeværende programmeringsperiode for samhørighedspolitikken 2007-2013⁷, opfordres de regionalpolitiske aktører hermed til at handle øjeblikkeligt, investere mere i bæredygtig vækst og anvende de disponible midler mere effektivt. Meddelelsen anbefaler måder, hvorpå regionerne i praksis kan anvende politikken til at udvikle en ressourceeffektiv, klimarobust og konkurrencedygtig økonomi med lave kulstofemissioner, og giver i den forbindelse eksempler på god praksis identificeret i det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene⁸. Kommissionen vil arbejde tæt sammen med de nationale og regionale myndigheder for at lette gennemførelsen af disse anbefalinger.

2. BÆREDYGTIG VÆKST OG REGIONALPOLITIK

Ca. 30 % af de 344 mia. EUR, som er blevet afsat til regionalpolitikken for perioden 2007-2013, kan anvendes til aktiviteter, som har en særlig virkning på bæredygtig vækst. I slutningen af 2009 var 22 % af disse midler til bæredygtig vækst blevet tildelt specifikke projekter, sammenlignet med 27 % af de samlede regionalfondsmidler.

¹ KOM(2010) 2020.

² Europa-Parlamentet, 2009/2235(INI) af 30. april 2010.

³ EUT L 291/11 af 21.10.2006.

⁴ KOM(2010)553.

⁵ KOM(2010)642 endelig, "Konklusionerne af den femte rapport om økonomisk, social og territorial samhørighed: samhørighedspolitikens fremtid".

⁶ KOM(2010)700 endelig, "Gennemgang af EU's budget".

⁷ KOM(2010)110.

⁸ Nærmere oplysninger i SEK(2011) 92

Tabel 1: Samhørighedspolitiske midler for 2007-2013, som bidrager til bæredygtig vækst

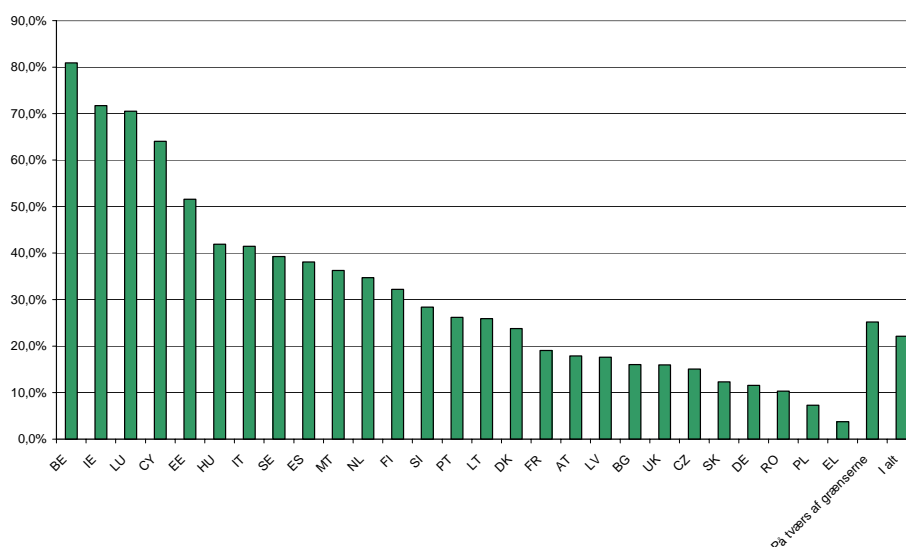
	Samlet beløb for de vedtagne driftsprogrammer	Beløb, der er afsat til udvalgte foranstaltninger ved udgangen af 2009	%
	Mia. EUR (afrundet)	Mia. EUR (afrundet)	
DIREKTE BIDRAG	45,5	9,9	22%
Vandforsyning	8,1	1,7	21%
Spildevand	13,9	3,8	27%
Affald	7,0	1,1	16%
Luftkvalitet	1,0	0,1	6%
Naturbeskyttelse	5,2	1,0	19%
Tilpasning til klimænderinger	7,8	1,8	23%
Miljøinnovation i små og mellemstore virksomheder	2,5	0,5	20%
INDIREKTE BIDRAG	59,5	13,4	23%
Jernbane	23,9	5,4	23%
Bytransport	7,8	2,2	28%
Andre bæredygtige transportformer	4,6	1,0	22%
Elektricitet	0,6	0,02	4%
Bæredygtig energi	9,0	1,4	15%
Genopretning af by- og landområder	13,6	3,4	25%
I ALT	105	23,3	22%

Kilde: Medlemsstaternes strategiske rapporter, september 2009-januar 2010.

Det skal især bemærkes, at investeringerne inden for rammerne af energirelaterede og miljømæssige programmer lå under gennemsnittet.

Energieffektivitet og vedvarende energi blev i starten af denne programmeringsperiode ikke anerkendt som de prioriteter, de er i dag. Finanskrisen, begrænsede offentlige budgetter, administrative flaskehalse og utilstrækkelig teknisk knowhow på aktivitetsområder, der er forholdsvis nye for de forvaltende myndigheder, har allerede bidraget til forsinkelser på disse områder.

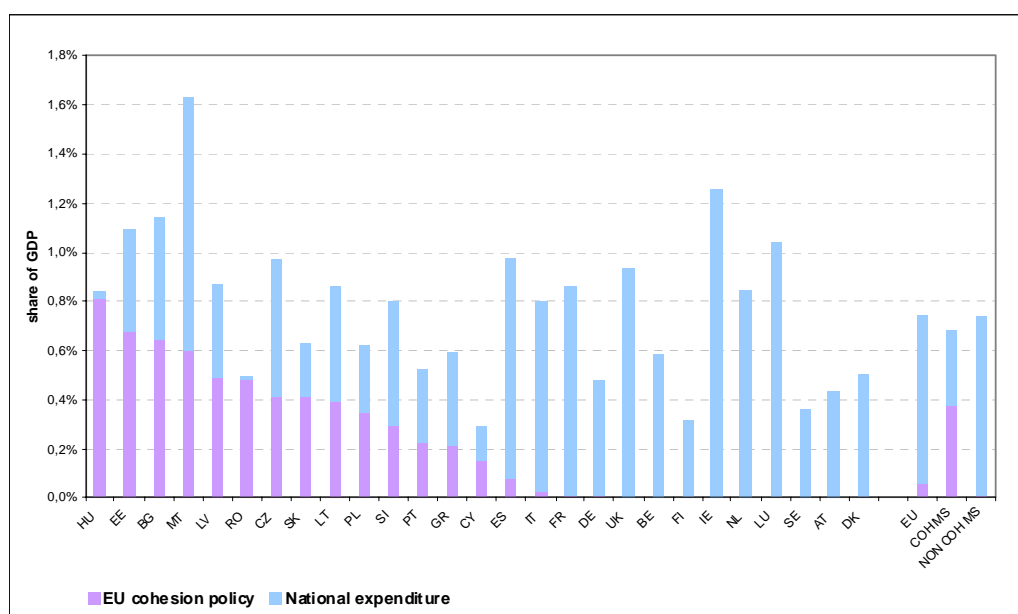
Figur 1: Procentdel af de samhørighedspolitiske midler for 2007-2013, som medlemsstaterne har anvendt til at fremme bæredygtig vækst

Kilde: Medlemsstaternes strategiske rapporter, september 2009-januar 2010.

Flagskibsinitiativet "Et ressourceeffektivt Europa" understreger, hvor vigtigt det er, at de regionalpolitiske midler⁹ indgår i en konsekvent strategi, som omfatter finansiering med nationale, offentlige og private midler. Klare nationale strategier vil være en vigtig forudsætning. Nedenstående figur viser den løftestangeffekt, som samhørighedspolitikken hidtil har haft på medlemsstaternes finansiering af investeringer i hovedsagelig miljøinfrastruktur og genopretning af miljøet.

Figur 2: Samlede offentlige udgifter til miljøbeskyttelse som en andel af BNP (2008)

COH MS: Cohesion Member State - NON COH MS: Non Cohesion Member State

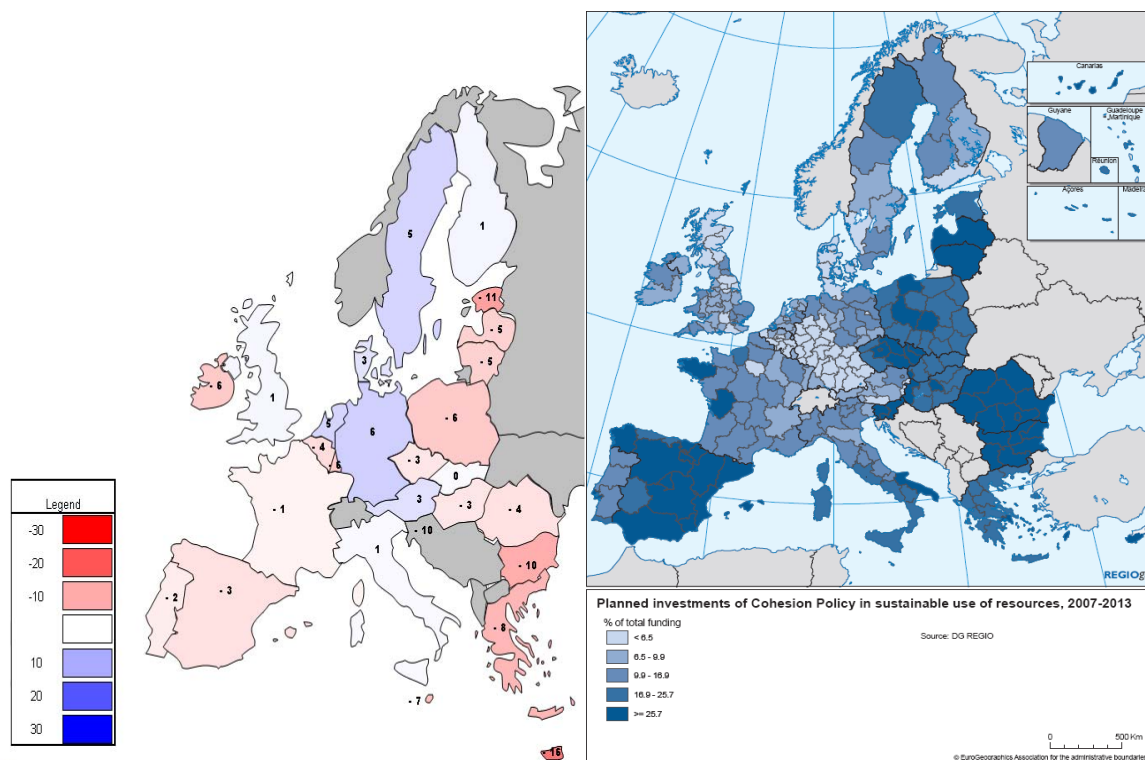
Kilde: Eurostat, GD REGIO

Nedenstående kort viser, at de nuværende regionalpolitiske tildelinger vil kunne bidrage til at

⁹ Se også CdR 223/2010.

udfylde de huller, der er konstateret i flere regioner og medlemsstaters bæredygtige ressourceforvaltning¹⁰.

Kort 1: Medlemsstaternes "bæredygtige udnyttelse af ressourcer" og planlagte samhørighedspolitiske investeringer i "bæredygtig udnyttelse af ressourcer" i perioden 2007-2013

Point opnået i "bæredygtig udnyttelse af ressourcer"

Relativ placering for medlemsstaterne: Jo flere points, desto bedre er situationen

Kilde: Europa-Kommissionen, GD ECFIN

Kilde: Europa-Kommissionen, GD REGIO

Regionalpolitikken har altid været med til at finansiere miljøinfrastruktur til vand- og affaldshåndtering og hjælper således regionerne med at overholde de strenge bestemmelser i EU's direktiver. Dette har også givet regionerne mulighed for at forbedre deres konkurrenceevne, samtidig med at de har kunnet sikre miljøet og skabe arbejdspladser.

Kommissionen finder, at indeværende programmeringsperiode giver de forvaltende myndigheder betydelige muligheder for at anvende de tilgængelige ressourcer mere effektivt. De eksisterende driftsprogrammer gør det muligt at tage projektprioriteter op til fornyet overvejelse og iværksætte nye projekter. Anbefalingerne i denne meddelelse skal fungere som retningslinjer for, hvordan investeringsprioriteringer bedst kan vælges, og hvordan de bedst kan forvaltes for at opnå de bedst mulige resultater med hensyn til bæredygtig vækst. Disse retningslinjer tager udgangspunkt i de gode eksempler, der allerede er vist af regioner og byer.

¹⁰ Nærmere oplysninger i SEK(2011) 92

3. STYRKELSE AF REGIONALPOLITIKKENS BIDRAG TIL BÆREDYGTIG VÆKST I INDEVÆRENDE PROGRAMMERINGSPERIODE

I denne meddelelse foreslås en strategi med to søjler med henblik på at øge regionalpolitikens bidrag til bæredygtig vækst i indeværende programmeringsperiode:

- 1) **Investere mere i bæredygtig vækst: fremme** et større strategisk fokus i investeringssammenhæng på bæredygtig vækst og lægge vægt på en ressourceeffektiv økonomi med lave kulstofemissioner, og
- 2) **Investere bedre i bæredygtig vækst:** forbedre mekanismerne til gennemførelse af politikker ved at styrke anvendelsen af principper om bæredygtig udvikling i driftsprogrammerne.

3.1. Søjle I: Investere mere i bæredygtig vækst

Der er blevet identificeret tre prioriteter med henblik på at bidrage til målene om bæredygtig vækst i Europa 2020: en økonomi med lave kulstofemissioner, økosystemtjenester og biodiversitet samt miljøinnovation.

Overgang til en økonomi med lave kulstofemissioner: fokus på investeringer i energieffektivitet, bygninger, vedvarende energikilder og ren transport

Der er i de senere år blevet vedtaget flere større, nye EU-politikforanstaltninger, herunder klima- og energipakken 2008, den strategiske energiteknologiplan, der udgør teknologisøjlen i denne pakke, og det omarbejdede direktiv om bygningers energimæssige ydeevne.

- Regioner og byer bør benytte sig af de nye muligheder, som er forbundet med energiinvesteringer i bygninger.

Bygninger tegner sig for 41 % af energiforbruget og udgør derfor et vigtigt investeringsområde¹¹, når det drejer sig om at nå EU 2020-målene. Sådanne investeringer kan bidrage hertil ved at øge energieffektiviteten og skabe lokale arbejdspladser.

Ændringer i forordningen om Den Europæiske Regionaludviklingsfond (EFRU)¹² har udvidet mulighederne for at investere i bæredygtig energi i bygninger.

Hvor regionalpolitikken traditionelt kun har finansieret investeringer i energieffektivitet i offentlige bygninger og erhvervsbygninger, er det nu muligt at anvende disse midler i boligsektoren i alle medlemsstater. Op til 4 % af de nationale tildelinger under EFRU kan nu anvendes til energiinvesteringer i boliger, der støtter social samhørighed. Hvis medlemsstaterne beslutter at ændre deres programmering i overensstemmelse hermed, vil der eventuelt kunne omfordeles 8 mia. EUR under de nuværende programmer.

Hertil kommer, at en anden ændring¹³, der blev foretaget med henblik på at fremme anvendelsen af markedsinstrumenter, har ført til, at finansieringstekniske instrumenter nu også kan anvendes til energieffektivitet og vedvarende energi i bygninger, herunder i eksisterende boliger. De forvaltende myndigheder bør hurtigt udnytte disse nye muligheder

¹¹ SEK(2008) 2865.

¹² Forordning (EF) nr. 397/2009.

¹³ Forordning (EU) nr. 832/2010.

under hensyntagen til den rolle, som de lokale myndigheder spiller på dette investeringsområde.

- Regioner og byer bør fremskynde investeringer i vedvarende energi og energieffektivitet, alt efter deres lokale energipotentiale.

Lykkes det at nå EU-målet om, at vedvarende energi skal tegne sig for 20 % af det endelige energiforbrug i 2020, vil det kunne skabe yderligere arbejdspladser, hvoraf mange vil være tæt knyttet til de områder, hvor disse investeringer foretages. Energieffektivitet rummer også betydelige jobmuligheder.

De forvaltende myndigheder bør betragte vedvarende energi og energieffektivitet som drivkræfter bag udvikling, særlig i land- og kystområder, regioner og øer i de yderste randområder, og udnytte det havenergipotentiale, der findes i disse områder. Regionalpolitikken kan også bidrage til at fremme anvendelsen af bæredygtig energi i fjernvarme- og kraftvarmeanlæg. Lige så vigtig en rolle spiller investeringer i det transeuropæiske energinet (TEN-E) og lokale intelligente distributionsnet.

- De forvaltende myndigheder bør prioritere projekter, der øger ressourceeffektiviteten på transportområdet.

Der bør gøres mere på transportområdet for at sikre investeringer i ren offentlig transport og omstilling til kulstoffattig teknologi. Regioner og byer opfordres i overensstemmelse med de seneste EU-henstillinger¹⁴ til fuldt ud at udnytte eksisterende EU-tildelinger for at støtte en omlægning til mere effektive transportformer. Renere offentlig transport i byområder og maksimal anvendelse af rene og energieffektive køretøjer og ikke-motoriserede transportformer er vigtige punkter på dagsordenen, hvilket også gælder jernbane, hvor der især bør lægges vægt på at fremskynde gennemførelsen af den vejledende EU-tildeling på 19 mia. EUR for jernbaneprioriteter i tilknytning til det transeuropæiske transportnet (TEN-T).

Regionalpolitiske midler bør i forbindelse med TEN-T i højere grad fokusere på gennemførelsen af basisnettet med høj EU-merværdi med det formål at fjerne kritiske flaskehalse, særlig grænsekrydsende strækninger, forbinde intermodale knudepunkter og fremme interoperabilitet.

Bæredygtige europæiske byer

75 % af CO₂-emissionerne stammer fra byerne¹⁵, som derfor bør spille en særlig vigtig rolle i forbindelse med udviklingen af en kulstoffattig og ressourceeffektiv økonomi. Uanset om det sker gennem sektorprojekter som f.eks. renere offentlig transport og energieffektive bygninger eller mere holistiske tilgange som f.eks. foranstaltninger til styring af byspredning, er det vigtigt, at byudviklingsplanlæggere tager stilling til, hvordan alle de tilgængelige instrumenter kan anvendes til at fremme bæredygtig vækst. Af gode eksempler kan nævnes:

- den omfattende tilgang til investeringer i bæredygtig energi i provinsen Barcelona (ES) gennem borgmesteraftalen og ELENA-faciliteten,

¹⁴ KOM(2009) 279 endelig.

¹⁵ <http://www.worldenergyoutlook.org/index.asp>.

- støtten til energiinvesteringer i beboelsesbygninger i Litauen, gennem oprettelsen af JESSICA-fonden med en kapital på 227 mio. EUR.

Økosystemtjenester: fokus på bevarelse og maksimering af det naturlige miljøes potentiale

EU nåede ikke sit mål om at standse nedgangen i biodiversiteten inden 2010. Med henblik på at øge indsatsen blev medlemsstaterne enige om et nyt mål for 2020¹⁶, der vil understøtte EU's kommende nye biodiversitetsstrategi. EU har på internationalt niveau forpligtet sig til at nå resultaterne af den seneste CBD-konference¹⁷ og er i den forbindelse gået i gang med at mobilisere ressourcer med henblik på at gennemføre strategiplanen for biodiversitet 2011-2020.

- De forvaltende myndigheder bør investere i naturkapital som en kilde til økonomisk udvikling.

Luft, vand, land, arter, jord og have hører blandt de naturressourcer, der er vigtige for vores velbefindende og økonomiske udsigter. Begrebet "økosystemtjenester", der anvendes i De Forenede Nationers Millennium-vurdering af økosystemerne (Millennium Ecosystem Assessment) fra 2004, henviser til disse naturligt forekommende goder og de tab, det vil medføre, hvis de ikke bevares. Bevarelsen af økosystemer fører til bæredygtige arbejdspladser og socioøkonomisk udvikling. Ca. 16,8 % af de europæiske arbejdspladser knytter sig indirekte til naturlige aktiver¹⁸. Det kan f.eks. nævnes, at værdien af insektbestøvning for europæisk landbrug anslås til 22 mia. EUR om året¹⁹.

- De forvaltende myndigheder bør anvende de regionalpolitiske midler til forebyggelse af naturkatastrofer som et element i bevarelsen af naturressourcer og tilpasningen til klimaændringerne.

Forebyggelse af katastrofer kan være en effektiv investering, eftersom omkostningerne ved forebyggende foranstaltninger ligger langt under de potentielle omkostninger til genopretning. Veludformede risikoforebyggende projekter kan bevare økosystemtjenester som f.eks. vandkvalitet og -kvantitet og være til gavn for biodiversiteten, landbruget og kystområderne. En styrkelse af naturens bufferrolle vil ligeledes styrke tilpasningen til klimaændringerne, der vil medføre flere og værre naturkatastrofer.

- De forvaltende myndigheder bør prioritere "grøn infrastruktur".

"Grøn infrastruktur" henviser til skove, floder, kystområder, parker, miljøkorridorer og andre naturlige eller delvis naturlige træk, der spiller en afgørende rolle for tilvejebringelsen af økosystemtjenester. Udvikling af grøn infrastruktur er afgørende for at kunne bevare et bæredygtigt miljø, hvor vores økonomi og samfund kan blomstre. Det bidrager især til

¹⁶ "At standse tabet af biodiversitet og nedbrydelsen af økosystemtjenester i EU inden udgangen af 2020 og, for så vidt det kan gennemføres, genetablere disse og samtidig intensivere EU's bestræbelser på at standse tabet af biodiversitet på globalt plan".

¹⁷ Tiende partskonference for konventionen om den biologiske mangfoldighed (CBD COP10), Nagoya, oktober 2010.

¹⁸ TEEB: "De økonomiske aspekter ved økosystemer og biodiversitet" (The Economics of Ecosystems and Biodiversity): "TEEB for lokale og regionale politiske beslutningstagere" (TEEB for Local and Regional Policy Makers).

¹⁹ Gallai et al. 2009.

tilpasningen til klimaændringer og til oprettelsen og den fornuftige drift af økologiske net. De forvaltende myndigheder bør derfor sikre, at de i deres vurdering af alle infrastrukturprojekter fuldt ud får undersøgt konsekvenserne for naturområder og arealanvendelse. Anvendelsen af passende instrumenter som f.eks. integreret forvaltning af kyst- og vandområder bør styrkes, især i de tilfælde, hvor det kan berøre Natura 2000-områder.

På vej mod en integreret forvaltning af økosystemtjenester

- Genopretning af lavlandsområder for at tilpasse sig klimaændringer, samtidig med at andre værdifulde økosystemtjenester som f.eks. adgang til rent vand bevares (HU).
- Udvikling af grøn infrastruktur som f.eks. miljøkorridorer for at sikre et velfungerende Natura 2000-net (PL).

Miljøinnovation: Fokus på mobilisering af innovationspartnerskaber og informationsteknologi

Miljøinnovation er et vigtigt redskab i bestræbelserne på at sikre ressourceeffektivitet, fremme konkurrenceevnen og skabe arbejdspladser.

- De forvaltende myndigheder bør i højere grad støtte miljøinnovation.

Miljøinnovation kan føre til forbedret ressourceeffektivitet og nye arbejdspladser inden for alle økonomiske sektorer. Miljøindustrien er nu f.eks. en af Europas største industrisektorer og beskæftiger ca. 3,4 mio. mennesker. Den er i de senere år vokset med ca. 8 % om året, og der blev skabt yderligere 600 000 arbejdspladser i perioden 2004-2008²⁰.

- De forvaltende myndigheder bør støtte klynger inden for grøn teknologi gennem virksomhedspartnerskaber.

Den geografiske koncentration af indbyrdes afhængige grupper af virksomheder, forskningsinstitutioner og andre interessenter på innovationsområdet - ofte kaldet "klynger" - er vigtige regionale aktiver. De forvaltende myndigheder opfordres til at støtte miljø- og energiklynger, der er baseret på partnerskaber blandt offentlig-private aktører, som et middel til at fremskynde investeringer i miljøinnovation.

- De forvaltende myndigheder bør anvende regionalfondsmidlerne til at fremme informations- og kommunikationsteknologi (ikt) til fordel for en grøn økonomi.

Netværksbaseret ikt-infrastruktur²¹ samt innovative tjenester og anvendelser er en vigtig katalysator for anvendelsen af grønne teknologier og miljøinnovation. De respektive investeringer bør derfor koordineres og styrkes for at kunne være gensidigt fordelagtige. Intelligente elektricitetsnet, vedvarende energikilder og intelligente transportsystemer er eksempler på, hvordan ikt kan tilføre betydelig merværdi og støtte nedbringelsen af emissioner samt give nye markedsmuligheder for miljøinnovationer.

Regioner, der udnytter mulighederne i grønne teknologier og miljøinnovationer

- Udformning af en tværgående strategi med henblik på at fremme miljøinnovation i regionale klynger (AT).
- Investeringer i et omfattende erhvervsstøtteprogram for at hjælpe små og mellemstore virksomheder med at opnå forbedret energieffektivitet (UK).

Det vil være afgørende at investere i menneskelig kapital og sikre velkvalificeret arbejdskraft for at kunne skabe et ressourceeffektivt samfund. Den Europæiske Socialfond kan yde hjælp til at frigøre færdigheder, kreativitet, iværksætterånd og arbejdskraftens evne til at forny sig i overensstemmelse med flagskibsinitiativet i Europa 2020 "En dagsorden for nye kvalifikationer og nye job".

²⁰ En undersøgelse finansieret af Europa-Kommissionen, projekt ENV.G.1/ETU/2007/0041, viste, at "*de mest konkurrencedygtige industrier er de industrier, der er mest ressourceeffektive, og omvendt*".

²¹ KOM(2010) 245 endelig/2, "En digital dagsorden for Europa" fremhæver i den forbindelse en række tiltag.

Det er afgørende, at regionalpolitiske foranstaltninger udformes i samspil med andre EU-politikker på alle ovennævnte områder. De forvaltende myndigheder opfordres kraftigt til at trække på den supplerende støtte, der ydes inden for rammerne af politikken for udvikling af landdistrikterne, LIFE+ programmet, det syvende rammeprogram for forskning og udvikling og programmet for konkurrenceevne og innovation.

3.2. Søjle II: Investere bedre

Integrering af principperne om bæredygtig udvikling²² i gennemførelsen af regionalfondens programmer vil øge deres indvirkning på regionernes bæredygtighed, uden at der er behov for andre afbødende foranstaltninger eller instrumenter.

Integrering af bæredygtighed i hele projektets livscyklus

- Hensyn til bæredygtig udvikling bør være en integrerende del af alle planer fra udformning til gennemførelse og overvågning.

Selv om bæredygtig udvikling er et veletableret begreb for de fleste politiske beslutningstagere og programforvaltere, er dette begreb ikke tilstrækkeligt integreret i udformningen, gennemførelsen og evalueringen af alle foranstaltninger. Det er af afgørende betydning, at man i hele et projekts livscyklus konstant er opmærksom på at forbedre effektiviteten af regionalfondsmidler²³. De forvaltende myndigheder bør også tage udgangspunkt i et perspektiv på længere sigt, når de sammenligner "livscyklusomkostningerne" ved alternative investeringsmetoder, f.eks. ved at medtage bevarelse af økosystemer og biodiversitet i deres beregninger.

- Regioner og byer bør i langt højere grad gøre brug af grønne offentlige indkøb.

Grønne offentlige indkøb kan forbedre konkurrenceevnen for europæiske leverandører af varer og tjenesteydelser. EU-direktiverne om offentlige indkøb gør det muligt for offentlige myndigheder at tage hensyn til klima, miljø og sociale aspekter i deres indkøbsprocedurer. Der findes allerede en række teknikker og metoder²⁴ til at fremme udbredelsen af grønne offentlige indkøb. Regionalpolitikken kan bidrage til at tackle den udfordring, der ligger i at uddanne og informere offentligt ansatte med ansvar for offentlige indkøb på alle niveauer i lokale og regionale myndigheder.

- Fastsættelse af passende indikatorer for overvågning og evaluering.

Eurostat har fastsat et sæt indikatorer for bæredygtig udvikling, som kan hjælpe nationale og regionale myndigheder med at opstille deres egne resultattavler for bæredygtig udvikling. Regionalpolitikken kan gennem sin tekniske bistand støtte udviklingen af evaluerings- og overvågningsværktøjer²⁵, der kan hjælpe politiske beslutningstagere med at tage stilling til, hvilke typer af investeringer i programmerne der bedst kan bidrage til nedbringelse af CO₂-emissioner.

²² Brundtland-kommissionen (1987) definerede dette som at imødekomme de nuværende generationers behov, uden at det går ud over kommende generationers evne til at dække deres egne behov.

²³ Revisionsretten, særberetning nr. 3/2009.

²⁴ http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm.

²⁵ Se redskab til evaluering af CO₂-neutralitet, 'NECATER', (FR) som er et eksempel på god praksis, i SEK(2011) 92

God praksis i forbindelse med livscyklusbaseret projektudformning

- Udarbejdelse af specifikke miljøretningslinjer til støtte for projektinitiativtagere i forberedelsen og udvælgelsen af projekter (SE)
- Fremme af grønne offentlige indkøb i regionen Hradec Králové (CZ) gennem en konkurrence i god praksis for byer og andre institutioner
- Fastsættelse af konkrete indikatorer for klimaændringer, biodiversitet og ørkendannelse med henblik på at overvåge fremskridt (BG).

Undersøgelse af investeringers klimarobusthed og ressourceeffektivitet

- De forvaltende myndigheder bør undersøge, om driftsprogrammer og projekter er klimarobuste.

Screening af programmer og projekter giver ikke kun mulighed for at måle deres miljømæssige indvirkning, men også deres eventuelle sårbarhed over for klimaændringer, og de udgør således et vigtigt element i bestræbelserne på at øge en regions tilpasningsevne. Hvidbogen om tilpasning til klimaændringer opfordrer regioner til at udforme "regionale tilpasningsstrategier" inden 2012. Medlemsstaterne og regionerne bør anvende de nuværende regionalpolitiske midler til at finansiere disse nye strategier og gennemførelsen heraf.

- De forvaltende myndigheder bør styre deres investeringer mod de mest ressourceeffektive løsninger.

Der bør i forbindelse med investeringer i større miljøinfrastrukturer tages fuldt hensyn til løsningsmuligheder i henhold til de såkaldte affalds- og vandhierarkier, der er fastlagt i EU-lovgivningen²⁶. Dette betyder, at der først skal lægges vægt på affaldsforebyggelse, dernæst genbrug efterfulgt af genanvendelse, nyttiggørelse som f.eks. energiudnyttelse. Bortskaffelse er en sidste udvej. Affaldshåndteringsplaner bør lægge klar vægt på affaldsforebyggelse og genanvendelse frem for andre løsningsmuligheder.

Når det gælder vand, bør de forvaltende myndigheder prioritere projekter vedrørende vandbesparelser, øget effektivitet i vandforbruget, vandprissætning og omkostningseffektive foranstaltninger til styring af efterspørgslen. Konkrete eksempler kan være at reducere udsivningen fra rør, installere regnvandssamlere eller genanvende genvundet vand.

Disse metoder kan udvides til andre områder, hvor investeringsmulighederne bør vurderes i forhold til ressourceeffektivitet.

²⁶ Vandrammedirektivet 2000/60/EF og affaldsrammedirektivet 2008/98/EF.

God praksis i forbindelse med screening af driftsprogrammers klimarobusthed og ressourceeffektivitet

- Klimascreening af et projekt med henblik på genrejsning af et kystområde, hvilket mandede ud i en beslutning om at flytte en kystvej (FR)
- Integrering af genanvendelse, kompostering og et biogaskraftværk i den kommunale affaldshåndteringsplan i Sant'Antnin (MT).

Bedre styring

Regionalpolitikken giver enestående muligheder for at nå EU's mål for bæredygtig vækst, idet der er tale om en "lokalt baseret politik", som fremmer styring på flere niveauer og offentlig-private partnerskaber inden for rammerne af integrerede strategier.

- Den offentlige forvaltning og de politiske beslutningstagere i medlemsstaterne bør indarbejde målene om bæredygtig udvikling i de generelle rammer for den politiske beslutningsproces.

Europa 2020-målene vil kunne nås mere effektivt, hvis anvendelsen af regionalpolitiske midler indgår i en bredere politisk ramme, der giver den nødvendige retssikkerhed og passende incitament. Dette betyder i praksis, at programmerne og projekterne bør ledsages af ændringer i de lovgivningsmæssige og administrative rammer.

- De forvaltende myndigheder bør udvide partnerskaberne og styrke den strategiske rolle, som spilles af udvalgene, der overvåger programmerne.

Bedre styring er afgørende for at kunne opnå bæredygtighed som bekræftet i de seneste, efterfølgende evalueringer af samhørighedspolitikken 2000-2006. Det er et vigtigt element i bestræbelserne på at sikre ejerskab og konsensus om en fælles vision blandt de interessenter, der sætter skub i gennemførelsen af strategien og programmerne. De socioøkonomiske partnere og civilsamfundet bør inddrages på et tidligt tidspunkt og i hele programmeringscyklussen. Overvågningsudvalg bør regelmæssigt vurdere de fremskridt, der er gjort med hensyn til at opfylde de vedtagne strategi- og program mål, og vurdere, om der eventuelt er behov for en større omlægning. Udvikling af landsdækkende tematiske net med de relevante myndigheder kan også fremme bæredygtighed i programmerne.

God praksis i forbindelse med styring, der skal fremme bæredygtighed

- Netværk bestående af nationale og regionale miljømyndigheder (ES, IT, PL, UK, DE, EL) i overensstemmelse med forvaltningen af struktur- og samhørighedsfondene
- Tiltag, der skal sætte ikke-statslige organisationer i stand til at optræde som politiske partnere (SI).

- Give EU-midlerne større løftestangseffekt og undersøge innovative tilgange til finansiering.

Den økonomiske krise gør, at medlemsstaterne ikke længere kun kan forlade sig på offentlig finansiering. Private virksomheder kan og bør i højere grad inddrages i f.eks. udformning, opførelse og drift af infrastrukturer. "Forureneren betaler-princippet" bør finde større anvendelse og bør ses som et vigtigt element i projekters bæredygtighed.

Finansieringstekniske instrumenter bør som et yderligere skridt tages op til overvejelse, for at de disponible begrænsede ressourcer kan have en bedre løftestangseffekt. Der bør inden for rammerne af regionalpolitikken gøres langt større brug af JEREMIE og JESSICA samt de erfaringer, der er gjort med andre instrumenter som f.eks. finansieringsfaciliteten for risikodeling, der anvendes i EU's forskningsrammeprogrammer.

- Drage fuld nytte af foranstaltninger på tværs af grænserne.

Regionerne bør investere i bæredygtig vækst ved at integrere politikker, der berører EU's områder og have, særlig kystområder, skove og vandområder med et stort biodiversitetspotentiale. Samarbejde mellem medlemsstater og regioner om sammenhængende sæt af tiltag og inden for specifikke territoriale og maritime områder som f.eks. havområder vil kunne tilføre yderligere merværdi.

De forvaltende myndigheder bør især fuldt ud udnytte de muligheder, der er forbundet med grænseoverskridende, interregionalt og tværnationalt samarbejde i overensstemmelse med det nye mål om territorial samhørighed, der blev indført med Lissabontraktaten. Strategierne for Østersøen og Donauområdet viser værdien af de foranstaltninger, der træffes på makroregionalt niveau.

4. POLITISKE KONKLUSIONER

Hvor det først er muligt at overveje større ændringer i den måde, hvorpå regionalpolitikken fungerer, i den næste flerårige finansielle ramme, fastsættes det i denne meddelelse, hvordan de forvaltende myndigheder kan tilpasse de nuværende regionalpolitiske programmer til målene om bæredygtig vækst i Europa 2020. Nationale, regionale og lokale myndigheder opfordres til at handle nu og til at udnytte de tilgængelige midler bedre for at fremme bæredygtig vækst i alle EU's regioner. Disse foranstaltninger bør ses i lyset af og supplerer flagskibsinitiativet "Et ressourceeffektivt Europa" og klima- og energimålene i Europa 2020²⁷.

²⁷ Det Europæiske Råds konklusioner af 17.6.2010.

Bilag 1 - Tiltag for at nå målene om bæredygtig vækst for Europa 2020 gennem regionalpolitikken og dens støttemuligheder

Medlemsstaterne og regionerne opfordres til at:

- omlægge de udgifter, der er fastsat for eksisterende programprioriteter, for at lette overgangen til en ressourceeffektiv og kulstoffattig økonomi og til at undersøge, om der er behov for programændringer, ved at trække på den supplerende støtte, der ydes inden for rammerne af politikken for udvikling af landdistrikterne, LIFE+ programmet, det syvende rammeprogram for forskning og udvikling og programmet for konkurrenceevne og innovation, hvad angår:
 - energieffektivitet, vedvarende energi og omstilling til kulstoffattig transport
 - økosystemtjenester, især beskyttelse af biodiversitet, tilpasning til klimaændringerne og forebyggelse af naturkatastrofer
 - støtte til miljøinnovation gennem klynger og ikt-tjenester og -applikationer.
- sikre, at bæredygtighedsprincipperne systematisk integreres i hver enkelt fase af projektlivscyklussen med særlig vægt på at øge ressourceeffektiviteten
- tage højde for klimaændringerne i deres fysiske planlægning, herunder lokale, regionale og makroregionale strategier, der omfatter overnationalt områder, som især er forbundet med hav- og vandområder
- gennemføre specifikke evalueringer og til at medtage et særligt afsnit i de årlige gennemførelsesrapporter i deres driftsprogrammer for at vurdere, i hvilket omfang programmer, der støttes af regionalpolitikken, svarer til retningslinjerne i denne meddelelse
- overveje, i forbindelse med de nationale reformprogrammer, den fleksibilitet, der gives i driftsprogrammerne til at omlægge regionalpolitiske midler til Europa 2020-prioriteterne
- begynde at forberede sig til den kommende generation af programmer, hvad angår:
 - en større tematisk fokusering på grønne investeringer og overgang til en kulstoffattig og klimarobust økonomi, samtidig med at der sikres en integreret tilgang til bæredygtig udvikling i by- og landområder og fuldt ud tages højde for de enkelte områder og de muligheder, som findes her
 - kapacitetsopbygning ved at anvende budgetterne for teknisk bistand med henblik på at inddrage lokale, regionale og ikke-statslige aktører i den regionale tilpasning til klimaændringerne og afhjælpningsstrategier.

Bilag 2 - Tiltag for at nå målene om bæredygtig vækst for Europa 2020 gennem regionalpolitikken og dens støttemuligheder

Kommissionen forpligter sig til hurtigt at gøre sig overvejelser om og støtte anmodninger om omprogrammering af midler til Europa 2020-prioriteterne og vil:

- samarbejde med internationale og nationale finansielle institutioner for at give ressourcerne en større løftestangseffekt og, efter behov, sikre en maksimal anvendelse af finansielle instrumenter, herunder en mere intensiv anvendelse af JEREMIE og JESSICA. Der vil blive lagt særlig vægt på bæredygtig energi i beboelsesejendomme i lyset af de seneste ændringer i strukturfondsforordningerne
- samarbejde med de relevante myndigheder i medlemsstaterne og regionerne om at udvikle målrettede pilotinitiativer og -seminarer med henblik på gennemførelse af de forslag, der fremsættes i denne meddelelse
- bistå nationale og regionale myndigheder med tematisk knowhow i forbindelse med programmernes gennemførelse og overvågning
- trække på de ressourcer, der er tilgængelige under eksisterende driftsprogrammer, med henblik på at opbygge institutionel kapacitet og dermed sikre anvendelsen af principperne om bæredygtig udvikling samt fjerne flaskehalse, især med JASPERS
- hjælpe medlemsstaterne yderligere med at mobilisere den tilgængelige tekniske bistand i deres programmer med henblik på at fremme bæredygtig vækst på regionalt niveau og lette forberedelsen af en lang række projekter på alle administrative niveauer
- identificere god praksis og fremme yderligere udveksling heraf mellem medlemsstaterne på områder, der knytter sig til bæredygtig vækst gennem initiativer som f.eks. Regioner for økonomisk forandring og ESPON.
-